

Uzasadnienie

Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2026 jest aktem wykonawczym wydawanym na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1799), zwanej dalej „ustawą”.

Projekt programu badań statystycznych statystyki publicznej przygotowuje Prezes Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 25 ust. 1 pkt 1 ustawy w oparciu o rozpoznanie zapotrzebowania na informacje i analizy statystyczne i przedstawia go Radzie Statystyki, która zgodnie z art. 15 ust. 3 pkt 1 i 2 ustawy ustala projekt programu badań statystycznych statystyki publicznej i przedstawia go Radzie Ministrów.

Przedłożony projekt Programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2026, zwany dalej: „projekt Pbssp na rok 2026”, będący załącznikiem do ww. rozporządzenia, składa się z dwóch części.

Pierwsza część zawiera informacje o badaniu i wskazuje szczegółowo dla każdego badania:

- 1) symbol;
- 2) temat;
- 3) cykliczność;
- 4) prowadzącego badanie (organ lub podmiot);
- 5) cel;
- 6) zakres podmiotowy;
- 7) zakres przedmiotowy;
- 8) źródła danych;
- 9) rodzaje wynikowych informacji statystycznych;
- 10) formy i terminy udostępnienia wynikowych informacji statystycznych.

W drugiej części jest zawarta informacja dotycząca przekazywanych danych, obejmująca:

- 1) źródło danych;
- 2) podmiot przekazujący dane, metodę obserwacji;
- 3) zakres danych, w tym szczegółowy zakres danych osobowych z katalogu danych wymienionych w art. 35b ust. 1 ustawy;
- 4) częstotliwość, termin przekazania danych, obligatoryjność/dobrowolność przekazania danych;

- 5) poziom agregacji, postać i formę danych, miejsce przekazania danych;
- 6) symbol badania, w którym są wykorzystywane dane.

Dwuczęściowa budowa projektu Pbssp na rok 2026 ma na celu przekazanie prostej i przejrzystej informacji o prowadzonych badaniach oraz ułatwienie respondentom dotarcia do informacji o zakresie danych, jakie będą zobowiązani przekazywać. Wprowadzenie informacji dotyczących symboli badań umożliwi identyfikację badań, w których poszczególne dane będą wykorzystywane. Taki układ może również służyć do oceny adekwatności i niezbędności przetwarzania danych, co ma istotne znaczenie w przypadku danych osobowych zważywszy na brzmienie art. 35a ust. 2 ustawy, który wskazuje, że dane osobowe są zbierane dla celów statystycznych, jeżeli tego celu nie można osiągnąć za pomocą innych danych.

Projektowi Pbssp na rok 2026 towarzyszą postanowienia ogólne i objaśnienia, które zawierają informacje ułatwiające korzystanie z projektu Pbssp na rok 2026.

Projekt Pbssp na rok 2026 zawiera badania prowadzone przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, ministrów i centralne organy administracji rządowej, Prezesa Narodowego Banku Polskiego oraz Przewodniczącą Komisji Nadzoru Finansowego, jak również badania realizowane wspólnie przez służby statystyki publicznej z innymi naczelnymi lub centralnymi organami administracji rządowej. Badania te będą realizowane na podstawie informacji zbieranych na zasadach dobrowolności albo obligatoryjnie w formie sprawozdawczości bieżącej w 2026 r., sprawozdawczości rocznej z danymi za rok 2026, przekazywanej przez podmioty w roku 2027 oraz wskazanych danych za lata poprzednie.

Zakres tematyczny projektu Pbssp na rok 2026 jest wynikiem współpracy i szerokich konsultacji z organami administracji, władzami samorządowymi, organizacjami społecznymi i związkowymi oraz z przedstawicielami środowisk naukowych. Prace nad projektem były ukierunkowane na:

- 1) uwzględnianie zagadnień zaspokajających potrzeby szerokiego kręgu użytkowników informacji statystycznych, a zwłaszcza zapewnianie im informacji niezbędnych do prawidłowej realizacji ich funkcji, jak również szeroko rozumianych potrzeb informacyjnych społeczeństwa;
- 2) wnikliwą ocenę dotychczasowego zakresu badań i przeanalizowanie projektowanych zamierzeń programowych pod kątem celowości, społecznej użyteczności i przydatności pozyskiwanych informacji, a także pod kątem możliwości wykonawczych systemu statystyki publicznej;

- 3) zaspokajanie potrzeb informacyjnych wynikających z zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej z tytułu członkostwa w organizacjach międzynarodowych, a zwłaszcza z wymogów Unii Europejskiej (UE) w zakresie przekazywania danych na potrzeby informacyjne związane z członkostwem Polski w UE;
- 4) przewidywanie nowych potrzeb informacyjnych.

Przy określaniu zamierzeń programowych podstawowym celem jest dostarczanie przez statystykę publiczną rzetelnych, obiektywnych, profesjonalnych, niezależnych i społecznie użytecznych oficjalnych informacji statystycznych na potrzeby organów władzy państwowej, administracji rządowej, samorządu terytorialnego oraz na rzecz szerokiego i systematycznego informowania społeczeństwa. Pozyskiwane dane będą służyć opracowaniu informacji obrazujących zjawiska i procesy kształtujące aktualną sytuację społeczno-gospodarczą kraju oraz stanowiących podstawę określania tendencji rozwojowych i prognozowania.

Pozyskiwane w ramach badań wynikowe informacje statystyczne pozwolą na ustalenie podstawowych wielkości i wskaźników, do których ogłaszania, na podstawie odrębnych przepisów, jest obowiązany Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.

Projekt Pbssp na rok 2026 zawiera 259 badań, z czego:

- 1) 182 badania będą prowadzone przez służby statystyki publicznej (Główny Urząd Statystyczny i urzędy statystyczne);
- 2) 44 badania będą prowadzone wspólnie przez Główny Urząd Statystyczny, ministerstwa, Narodowy Bank Polski, Komisję Nadzoru Finansowego i urzędy centralne;
- 3) 33 badania będą prowadzone przez ministerstwa, Narodowy Bank Polski i urzędy centralne.

Do projektu Pbssp na rok 2026, w porównaniu z rokiem ubiegłym, wprowadzono następujące nowe badania stałe:

- 1) 1.28.14 Zabytki;
- 2) 1.30.20 Rachunek satelitarny sportu;
- 3) 1.30.21 Rachunek satelitarny turystyki;
- 4) 1.61.19 Statystyka krótkookresowa według jednostki rodzaju działalności;
- 5) 1.61.20 Analiza spójności danych najważniejszych wielonarodowych przedsiębiorstw.

W projekcie Pbssp na rok 2026 ujęto ponadto następujące badania cykliczne realizowane z podaną poniżej cyklicznością:

- 1) 1.01.18 Zielona gospodarka w Polsce, co 2 lata;
- 2) 1.04.06 Partie polityczne, co 2 lata;
- 3) 1.04.08 Partnerzy dialogu społecznego – organizacje pracodawców i związki zawodowe, co 4 lata;
- 4) 1.23.23 Przepływy ludności związane z zatrudnieniem, co 10 lat;
- 5) 1.24.02 Struktura wynagrodzeń, co 2 lata;
- 6) 1.24.05 Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej, co 2 lata;
- 7) 1.29.10 Ochrona zdrowia w gospodarstwach domowych, co 3 lata;
- 8) 1.43.02 Innowacje, co 2 lata;
- 9) 1.45.01 Zintegrowane statystyki dotyczące gospodarstw rolnych, co 3 lata.

W odniesieniu do konieczności przekazywania danych statystycznych do projektu Pbssp na rok 2026, w porównaniu do Pbssp na rok 2025, zostały wprowadzone następujące nowe zestawy danych z systemów informacyjnych:

- 1) GIOŚ PMS 18 – dane w zakresie chemizmu gleb ornych, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Główny Inspektorat Ochrony Środowiska;
- 2) GIW SW 01 – dane dotyczące zwierząt gospodarskich z gatunku drobiu kurzego, kaczek, gęsi, indyków i pozostałego drobiu oraz dotyczące właściciela ferm, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Główny Inspektorat Weterynarii;
- 3) IMiGW BDSH 01 – dane dotyczące wybranych elementów bilansu wodnego, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy;
- 4) IUNiG SI 02 – dane dotyczące bilansów składników odżywczych brutto (azotu i fosforu), który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach — Państwowy Instytut Badawczy;
- 5) IUNiG SI 03 – dane dotyczące bilansów składników odżywczych brutto (GNB), który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach — Państwowy Instytut Badawczy;
- 6) KOWR SIKOWR 03 – dane dotyczące działalności spółdzielni energetycznych, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa;

- 7) MKiŚ BDO 06 – dane dotyczące wytwarzania odpadów i przetwarzania w instalacjach i poza instalacjami, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Ministerstwo Klimatu i Środowiska;
- 8) MKiŚ BDO 07 – dane dotyczące przetwarzania odpadów oraz wytwarzania odpadów komunalnych, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Ministerstwo Klimatu i Środowiska;
- 9) MKiŚ BDO 08 – dane dotyczące podmiotów wytwarzających odpady inne niż komunalne, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Ministerstwo Klimatu i Środowiska;
- 10) MRPiPS CAS 04 – dane ze sprawozdania o deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej (DPD – deinstytucjonalizacja), który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- 11) MS SI 04 – dane o liczbie beneficjentów uposażeń sędziów w stanie spoczynku, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Ministerstwo Sprawiedliwości;
- 12) NFOŚiGW SIDOŚ 01 – dane dotyczące dotacji na ochronę środowiska, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 13) NID REZ 02 – dane dotyczące zabytków nieruchomych, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Narodowy Instytut Dziedzictwa;
- 14) NID REZ 03 – dane dotyczące zabytków ruchomych, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Narodowy Instytut Dziedzictwa;
- 15) NID REZ 04 – dane dotyczące zabytków archeologicznych, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Narodowy Instytut Dziedzictwa;
- 16) NID REZ 05 – dane dotyczące decyzji wojewódzkich konserwatorów zabytków, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Narodowy Instytut Dziedzictwa;
- 17) PGWWP BD OPL 01 – dane dotyczące płatników pobierających z ujęć własnych w ciągu czterech kolejnych kwartałów 5000 m³ i więcej wody podziemnej albo 20000 m³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20000 m³ i więcej ścieków oraz płatników prowadzących działalność chowu i hodowli ryb w stawach o wodzie stojącej o powierzchni większej niż 10 ha i więcej, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;

18) PK SI 02 – dane o liczbie beneficjentów uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Prokuraturę Krajową;

19) SRK SI 01 – dane o liczbie beneficjentów rent i emerytur, który nakłada nowy obowiązek przekazywania danych na Spółkę Restrukturyzacji Kopalń S.A.

Zgodnie z art. 10 ustawy dane jednostkowe identyfikowalne zebrane w badaniach statystycznych są objęte tajemnicą statystyczną i podlegają bezwzględnej ochronie. Dane te mogą być wykorzystywane wyłącznie do opracowań, zestawień i analiz statystycznych oraz do tworzenia przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego operatu do badań statystycznych; udostępnianie lub wykorzystywanie tych danych dla innych, niż podane w ustawie, celów jest zabronione.

Projektowane rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r. Wynika to z art. 18 ust. 1 ustawy, który stanowi, że Rada Ministrów ustala corocznie Program badań statystyki publicznej.

Koszty badań realizowanych przez służby statystyki publicznej w ramach Pbssp 2026 zostały oszacowane zgodnie z „Wytycznymi do kalkulacji kosztów badań statystycznych i innych prac realizowanych przez jednostki organizacyjne służb statystyki publicznej”.

Zgodnie ze wstępną opinią projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem UE.

Projektowane rozporządzenie nie podlega notyfikacji do Komisji Europejskiej na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597).

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedłożenia właściwym organom i instytucjom UE, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia. W szczególności regulacja nie mieści się w zakresie przedmiotowym zagadnień podlegających konsultacjom z Europejskim Bankiem Centralnym, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady z dnia 29 czerwca 1998 r. (98/415/WE) w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. UE L 189 z 03.07.1998, str. 42 – Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 1, t. 1, str. 446).

Projekt będzie miał wpływ na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236, z późn. zm.) w ten sposób, że ww. podmioty będą obowiązane

do przekazania danych statystycznych, zgodnie z zakresem przedmiotowym badania, o ile zostaną objęte tym badaniem.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Głównego Urzędu Statystycznego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny, wobec czego każdy będzie miał możliwość zgłosić zainteresowanie pracami nad projektem.

Stosownie do art. 3 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa, projekt został wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem RD192.